

УДК 342.9

Д. В. Сущенко
аспірант*Запорізького національного університету***ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ТА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ**

Постановка проблеми. Владні повноваження як органів виконавчої влади, так і виконавчих органів місцевого самоврядування мають реалізуватись за допомогою певної процедурної форми.

Н. Коваленко, досліджуючи історію адміністративного права, вказує, що ще в XVII столітті сформувалась концепція «поліції», що передбачила появу сьогоденної адміністрації. Фактично, в той час, як у середньовіччі слово «*politia*» було просто латинським еквівалентом грецького «*politeia*» (в перекладі – «держава») й означало фундаментальну організацію чи форму державного правління, наприкінці XVI століття воно починає використовуватись у значенні нового типу громадської діяльності: він більше не спрямований на захист закону, а стосується піклування й догляду мешканців міста та їхнього суспільного блага. Тоді «*police*», «*policia*», «*Policey*» стали термінами повсякденного використання в інституційних словниках різних європейських мов, де вони викликали правовий обов'язок государя створити добре керовані територіальні та міські громади [1, с. 29].

Тривалий період становлення незалежної України, проведення реформ соціальної та економічної сфер, нестача системності, цілеспрямованості в політиці держави викликали багаторазові спроби змінити процес забезпечення адміністративними послугами. Однак ці перетворення можна схарактеризувати несистемністю, браком спільної позиції щодо формулювання концепції реформи, наслідком чого стала їх незавершеність.

Такі складнощі у значній частині визначені як недоліки правових положень адміністративного законодавства України, що характеризують організацію функціонування органів публічної адміністрації, і, відповідно, як безсистемність нормативно-правових актів виконавчих органів державної влади, що встановлюють процедурні аспекти їхньої діяльності [2, с. 5 – 6].

Аналіз останніх джерел і публікацій. До проблеми значення адміністративних процедур із цікавістю віднеслися учені: В. Авер'янов, А. Агапов, Г. Атаманчук, О. Андрійко, О. Бандурка, Д. Бахрах, Ю. Битяк, Л. Біла-Тіунова, В. Гаращук, І. Голосніченко, Н. Коваленко, С. Ківалов, Т. Коломосьць, В. Колпаков, П. Кононов, А. Комзюк, О. Кузьменко, Н. Нижник, В. Олефір, П. Пацурківський, Л. Попов, Д. Приймаченко, О. Рябченко, А. Селіванов, В. Сорокін, Ю. Тихомиров, М. Тищенко,

Ю. Шемшученко, В. Шкарупа. Багато науковців вивчали питання надання адміністративних послуг: В. Авер'янов, К. Афанасьєв, В. Гаращук, І. Голосніченко, В. Долечек, Р. Калюжний, С. Ківалов, Т. Коломосьць, І. Коліушко, Є. Куріній, Ю. Куц, А. Ліпінцев, О. Люхтергандт, А. Матвійчук, Н. Нижник.

Проте спеціалізованих наукових досліджень щодо проблеми адміністративних процедур і адміністративних послуг в Україні наразі бракує. Вказані обставини й зумовили обрання зазначеної теми дослідження.

Постановка завдання. Мета представленого наукового пошуку буде зосереджена на тому, щоб на підставі комплексного аналізу існуючих наукових і нормативно-правових джерел визначити сутність правового інституту адміністративних послуг і адміністративної процедури, окреслити проблеми їх нормативного визначення та практичної реалізації, сформулювати пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства у цій сфері та практики його застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи розгляд теми щодо адміністративних процедур в Україні, перш за все, необхідно з'ясувати значення цього поняття. Варто зробити акцент на існування в межах спеціалізованих джерел великої кількості різних дефініцій адміністративної процедури, зумовленої різноманітністю підходів до сприйняття адміністративного процесу загалом. Виходячи з цього, певна кількість учених вбачають у процедурі лише окремий вид усього процесу, інші науковці взагалі отожднюють такі поняття, як адміністративна процедура та адміністративний процес, не побачивши в цих термінах різниці, решта ж, які зазвичай дотримуються «юрисдикційної» концепції, вкладають у зміст поняття процедури дещо більше, визначаючи її через функціонування органів влади позитивного характеру (а під процесом такі вчені розуміють виключно юрисдикційні провадження), четверта група вчених, які дотримуються управлінського підходу, виділяє декілька видів адміністративно-процесуальної діяльності, зокрема:

- 1) адміністративно-процедурну;
- 2) адміністративно-юрисдикційну [3, с. 171].

Відповідно до вчення Г. Філатової, адміністративна процедура – це нормативне закріплення окремих категорій діяльності, що реалізуються в рамках адміністративно-правових відносин

та відображені у спеціально встановленій законом, правовій формі [4, с. 92]. Виходячи з визначення

В. Галунька, адміністративною процедурою постає встановлений відповідно до законодавства порядок розгляду та вирішення органами публічної адміністрації окремих справ у сфері адміністративної діяльності з метою захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, правильної співпраці та діяльності громадянського суспільства і країни [5, с. 276]. Адміністративна процедура, за Ю. Тихоміровою та Е. Талапіною, – це нормативно врегульована послідовно здійснювана діяльність органів виконавчої влади з приводу провадження прав і обов'язків, що забезпечують процедуру розгляду й вирішення адміністративних справ [6, с. 4]. Для О. Миколенка адміністративна процедура являє собою врегульований адміністративними процедурними правовими положеннями порядок діянь суб'єктів нормотворчої та правозастосовної діяльності, структурованих окремими процедурними правовідносинами, з приводу затвердження законодавчих актів управління та вирішення адміністративних справ [7, с. 29]. Окремі вчені визначають адміністративною процедурою суто зовнішню правозастосовну діяльність державних органів [8, с. 25], інші вміщують у вищенаведений термін і внутрішньо-організаційні діяння [9, с. 62-63].

Беручи до уваги аналіз підходів науковців щодо освоєння питання, що вивчається, варто визначити адміністративну процедуру через встановлену адміністративно-процесуальними правовими положеннями систему розгляду та вирішення виконавчими органами, а також органами місцевого самоврядування окремих адміністративних справ [10, с. 696].

Щодо загальних ознак, які характеризують дефініції адміністративної процедури, можна привести такий перелік основних пунктів:

1) публічність і спеціальний склад суб'єктів – адміністративні процедури втілюються в межах публічної сфери, вони безпосередньо пов'язані з діями органів публічної адміністрації та супроводжуються застосуванням цими органами певних владних повноважень, звертаючи увагу на публічні інтереси;

2) нормативність – адміністративні процедури впорядковані адміністративними правовими положеннями, що безпосередньо регулюють функціонування уповноважених органів і посадових осіб;

3) індивідуальність – рішення, прийняте в межах конкретної адміністративної справи, має вплив тільки на визначених фізичних чи юридичних осіб, які знаходяться у стосунках з органами публічної адміністрації;

4) безспірність – у адміністративній процедурі предметом постають окремі адміністративні справи, в межах яких не здійснюється вирішення су-

перечок, а також розгляд скарг осіб на діяльність публічних адміністрацій;

5) стадійність – послідовне здійснення певних етапів, за якого кожна наступна стадія бере початок із правового результату попереднього кроку;

6) спрямованість особливого характеру – адміністративні процедури не спрямовані на використання примусових заходів, їх завданням є забезпечення втілення прав чи обов'язків окремо взятого суб'єкта правових відносин державного управління; адміністративна процедура стає втіленою в життя, коли прийнято відповідний нормативний акт, що є обов'язковим для виконання [10, с. 696].

Під час визначення функціонування органів публічної влади, як правило, застосовують поруч такі дві дефініції, як «формальність» і «процедура», не вбачаючи різниці в їхньому змісті або неправильно розуміючи співставлення між ними (наприклад, у Митному кодексі України це відбувається у статті. 4: «21) митна процедура – зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей і порядок їх виконання; 29) митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи» [11, п. 21, 29 ч. 1 ст. 4].

Як зазначив Ю. Кунев, терміном «процедура» визначається формалізована система поєднання діянь окремо взятого суб'єкта в часі з відображенням критеріїв трансформації однієї дії в іншу. Ця система прийнятна, а також призначена для багаторазового відтворювання процесу [12, с. 30]. Отже, можна зробити висновок, що місце таких трансформацій у межах адміністративної процедури займають саме формальності.

В межах вчення адміністративного права на рівні базових дефініцій термін «адміністративна формальність» як частина адміністративних процедур зустрічається вельми рідко. Таке поняття не застосовують для визначення окремої складової адміністративних процедур. Однак ця складова постає найзначнішою щодо змісту адміністративних процедур для обох сторін, у зв'язку між державою та громадянином [13, с. 154].

Під формальностями варто розуміти універсальний інститут адміністративного права, зокрема, адміністративних процедур, вони постають частиною цих процедур.

Застосовуючи знання щодо критерію суб'єктності, за якого в адміністративних процедурах наявні два суб'єкти, одним із яких обов'язково є суб'єкт владних повноважень, раціонально розділити формальності на дві групи:

а) адміністративні формальності – комплексність фактів, факторів і подій, що, згідно із за-

конодавством, має здійснити суб'єкт, наділений владними повноваженнями щодо іншого суб'єкта;

б) приватні формальності клієнтів – комплексність фактів, факторів і подій, що, згідно із законодавством, має здійснити суб'єкт, який бажає реалізувати власні інтереси та права в межах певної сфери суспільної діяльності [13, с. 154].

Як зазначає З. Кунєва, адміністративні процедури можна поділити на будь-яку кількість більш дрібних процедур і елементарних дій, однак усе ж таки центральну позицію операції посідають саме адміністративні формальності як комплексність фактів, подій і факторів, що є необхідними й достатніми для прийняти рішення в окремій адміністративній справі [13, с. 156].

Ю. Фролов, характеризуючи загальне значення адміністративних процедур, у своїй науковій статті виділив кілька базових завдань цієї категорії адміністративного права, до яких запропонував віднести:

1) надання чесного, неупередженого та вчасного розслідування

адміністративних справ як фізичних, так і юридичних осіб з метою втілення в життя обов'язків, гарантування прав і законних інтересів суб'єктів правових відносин;

2) підтримка підвищення ефективного втілення в життя публічної влади, чіткої реалізації функцій і обов'язків органів, а також і їх посадових осіб, завдяки впорядкуванню їхньої діяльності;

3) гарантування потрібної етапності в межах здійснення суб'єктами правових відносин власних прав та інтересів;

4) протистояння беззаконню, що наявне з боку органів виконавчої влади, а також інших суб'єктів владних повноважень, завдяки чіткому регламентуванню правил взаємозв'язків між органами, посадовими особами виконавчої влади або органів місцевого самоврядування й іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин [10, с. 696].

У контексті розгляду питання щодо адміністративної процедури зазначимо, що наразі в Україні відсутній нормативно-правий акт, який би врегулював цей правовий інститут. Український уряд наразі готує до розгляду Верховною Радою України проект Закону «Про адміністративну процедуру», що спрямований на вирішення проблеми виконання конституційної правової норми (ч. 2 ст. 19), згідно з якою «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» [1, ч. 2 ст. 19]. Цей законопроект нормативно прописує систему функціонування органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадових осіб, а також інших суб'єктів, які правовими положеннями законів уповноважені виконувати владні управ-

лінські функції з приводу гарантування чесного, неупередженого та вчасного розслідування адміністративних справ, виходячи з визначених законопроектом принципів, задля втілення в життя прав, свобод і законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Мета законопроекту полягає у впорядкуванні діяльності вищевказаних органів, їхніх посадових осіб та забезпеченні більшої захищеності стану приватних осіб.

Варто відзначити, що саме процедура в межах адміністративного законодавства України постає найвідсталішою за своїм правовим регулюванням, через це прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» зробить можливим уперше за багато років незалежності нашої держави на рівні законодавства систематизувати порядок діяльності, всю комплексність різноманітних правовідносин органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, що правовими нормами вповноважені виконувати владні управлінські функції, та фізичних і юридичних осіб. Це, у свою чергу, надасть можливість захищати права й інтереси осіб у межах їх відносин з країною, забезпечить рівноправність громадян перед законами та продуктивність виконання контролю за законністю діяльності органів влади, сприятиме скороченню службового бюрократизму, беззаконня та корупції, підвищить коефіцієнт корисної дії роботи державних органів [14].

Концептуальними засадами законопроекту «Про адміністративну процедуру» є:

1) врегулювання відносин органів виконавчої влади, місцевого самоврядування з громадянами, а також суб'єктами господарювання, згідно зі стандартами Ради Європи, на законодавчому рівні;

2) підвищення продуктивності процедури адміністративного (досудового) оскарження.

Переходячи до розгляду наступного питання цієї наукової статті, що стосується адміністративних послуг в Україні, варто зазначити, що, на жаль, категорія «адміністративна послуга» все ще є в неповній мірі дослідженою та являє собою дискусійний інститут як у юридичній науці, так і в адміністративному праві. Для того, щоб цілісно проаналізувати проблематику адміністративних послуг, перш за все, потрібно навести дефініцію «адміністративна послуга» як інституту адміністративного права. Під час визначення вищевказаного терміну можна побачити, що існує багато трактувань поняття «адміністративна послуга», одне з яких є нормативно-правовим. Згідно з нормативними приписами закону України «Про адміністративні послуги», адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної чи юридичної особи, спрямований на набуття, зміну або припинення прав

та / або обов'язків такої особи відповідно до закону [15, п. 1 ст. 1]. Поняття адміністративної послуги також наведено і в іншому законодавчому акті. Виходячи з положень Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, адміністративною послугою є результат реалізації владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що, згідно із законом, забезпечується юридичним оформленням умов реалізації як фізичною, так і юридичною особою власних прав, свобод, а також законних інтересів за їхнім зверненням (наприклад, надання ліцензії, сертифікату, посвідчення тощо) [16].

Що стосується більш наукових визначень, то тут варто навести декілька з них, наприклад, дефініцію, надану дослідницею Г. Писаренко. Вона вважає, що адміністративною послугою є правова відносина, які мають місце під час здійснення прав, законних інтересів фізичних чи юридичних осіб (за їхнім зверненням) у процесі публічно-владної діяльності адміністративного органу з метою одержання визначеного результату [17, с. 60].

Такі вчені, як В. Колпаков[18], О. Кузьменко, Ю. Іщенко, В. Чабан дають декілька визначень (широке й вузьке розуміння) поняттю «адміністративна послуга»:

1) юридичне оформлення суб'єктом публічної адміністрації результатів вирішення справи, що з'явилась через заяву фізичних, юридичних чи інших колективних осіб із приводу здійснення власних прав, свобод і законних інтересів;

2) результат реалізації владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що, згідно з нормами закону, забезпечується юридичним оформленням умов реалізації як фізичною, так і юридичною особою власних прав, свобод, а також законних інтересів за їхнім зверненням (наприклад, надання ліцензії, сертифікату, посвідчення, здійснення процесу реєстрації тощо) [19, с. 6]. Останнє визначення наявне також і в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, про що зазначалось вище, а також і у звіті, підготовленому Головною державною службою України на офіційному веб-сайті [20].

Деякі науковці вважають вищенаведений термін єдиним доречним визначенням з усіх існуючих. Так, наприклад, В. Авер'янов, відомий професор та доктор юридичних наук, під час дослідження дефініції «послуги органів публічної влади» акцентує увагу на недоречності визначати зміст таких послуг через категорію «управлінські». Науковець будує власну думку не через категорію владно-організаційності та розпорядчості окремих діянь, а за їх здійсненням за допомогою органів публічної адміністрації (органи державної влади, самоврядування) і, виходячи з такої позиції, найдоцільнішою допускає дефініцію «адміністративна послуга» [21, с. 38].

Для того, щоб дослідити та зрозуміти зміст такого інституту, як адміністративні послуги, варто вивчити категорію їх ознак, що надаються науковою літературою. Так, раніше згаданий науковець В. Авер'янов серед ознак адміністративних послуг виділив декілька найважливіших, наприклад: адміністративна послуга має на меті здійснення фізичною особою власних прав та обов'язків; споживачі послуг можуть самі використовувати результати отриманих ними адміністративних послуг [22].

До характерних рис (особливостей) адміністративних послуг належать:

1) адміністративні послуги надаються за безпосередньою ініціативною (зверненням) осіб. З приводу даної риси І. Коліушко зазначив, що адміністративні послуги дуже різноманітні, та не кожна особа зобов'язана звертатись до відповідних органів, щоб отримати якусь адміністративну послугу (наприклад, обов'язкове отримання паспорта громадянина України або зобов'язання для окремої категорії осіб, що виявили бажання виконувати діяльність, яка потребує отримання ліцензії) [23, с. 105; 24, с. 45-46];

2) вся сукупність адміністративних послуг надається спеціальними органами адміністративного владування (органами державної влади (або уповноваженими державними підприємствами, установами, організаціями) та місцевого самоврядування – в межах втілення повноважень, визначених законодавством України) через втілення в життя їхніх владних повноважень. Вищезазначене означає, що відповідна адміністративна послуга може бути отримана суб'єктом права тільки у спеціально відведеному для цього (зазвичай лише в одному) адміністративному органі;

3) результатом адміністративних послуг постає адміністративний акт (тобто рішення чи діяння органу з адміністративними повноваженнями, що задовольняє звернення осіб). Цей документ приймається щодо певного адресата (особи – споживача послуги), який виявив ініціативу, звернувшись до органу за такою послугою [25, с. 382 – 383].

4) адміністративні послуги надаються, щоб забезпечити умови для здійснення власних прав, свобод та законних інтересів осіб завдяки вирішенню окремих процедурних питань [26, с. 80];

У науковій літературі формальною ознакою адміністративних послуг вважають спеціальне правове врегулювання системи забезпечення такими послугами [27, с. 119].

Другорядною ознакою адміністративної послуги В. Тимощук вважає її типовість (звичайність). Нині ця характерна риса постає вельми важливою стосовно адміністративних послуг, що надаються через центри їх надання (це такі об'єднані офіси, де відносини публічних органів влади та споживачів послуг втілюються в життя в юри-

дичному аспекті, а саме, є документальними і, зазвичай, особистий контакт з особами не обов'язковий) [28, с. 120].

Важливою ознакою, що відрізняє адміністративні послуги від цивільно-правової або господарської послуги (договору), є джерело забезпечення осіб адміністративними послугами, яке складається з коштів державного чи місцевого бюджету, і це означає, що забезпечення такого виду послугами повинно бути безкоштовним [2, с. 41].

Висновки. На підставі аналізу вищезазначеного варто зробити висновок, що одним із головних напрямків адміністративного реформування в нашій державі є створення нової нормативно-правової бази, яка сприятиме ефективнішій діяльності публічного адміністрування. Центральне місце в межах функціонування виконавчої влади визначається за пріоритетністю законодавчої регламентації діяльності її органів із втілення в життя власних повноважень. Так, напрямками діяльності держави, спрямованими на набуття, зміну чи припинення прав і обов'язків суб'єкта права, є інститути адміністративної процедури та адміністративної послуги.

Література

- Коваленко Н. Історичні передумови виникнення адміністративного права та адміністративних режимів / Н. Коваленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – Вип.3. – Т. 2. – С. 27 – 30. Режим доступу: http://www.lj.kherson.ua/pravo03/part_2/06.pdf
- Міськевич А. Адміністративні послуги у сфері соціального захисту населення: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» // А. Міськевич. – Запоріжжя, 2016. – 223 с.
- Галіцина Н. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу [Електронний ресурс] / Н. Галіцина // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 163 – 177. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
- Филатова А. Регламенты и процедуры в сфере реализации государственного контроля (надзора): монография / А. Филатова; под ред. Н. Кониной. – Саратов: Научная книга, 2009. – 280 с.
- Адміністративне право України: навч. посіб.: [у 2 т.] / за заг. ред. В. Галуцька. – Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня» 2011. – Т. 1: Загальне адміністративне право. – 320 с.
- Талапина Э. Административные процедуры и право / Э. Талапина, Ю. Тихомиров // Журнал российского права. – 2002. – № 4. – С. 3 – 13.
- Миколенко О. Місце адміністративного процедурного права в системі юридичних знань та системі права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» // О. Миколенко. – Запоріжжя, 2011. – 40 с.
- Кононов П. Современное состояние и вопросы кодификации административно-процессуального законодательства / П. Кононов // Журнал российского права. – 2001. – № 7. – С. 24 – 31.
- Бельский К. Феноменология административного права / К. Бельский; отв.ред.С. Кремень – Смоленск: Изд-во Смол. гуманитар. ун-та, – 1995. – 144 с.
- Фролов Ю. Адміністративні процедури: зміст та особливості [Електронний ресурс] / Ю. Фролов // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 692 – 698. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
- Митний кодекс України від 13. 03. 2012 № 4495 – VI. / Верховна Рада України. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44 – 45, № 46 – 47, № 48, ст. 552.
- Кунев Ю. Адміністративний процес: проблеми визначення сутності та змісту / Ю. Кунев // Публічне право: науково-практичний юридичний журнал. – 2013. – № 2. – С. 27 – 32.
- Кунева З. Адміністративні формальності: поняття, сутність і зміст / З. Кунева // Вісник Академії митної служби України. Серія: Право. – 2015. – № 1. – С. 152 – 158. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2015_1_27.
- Звіт про оприлюднення проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://old.minjust.gov.ua/50351>.
- Про адміністративні послуги: Закон від 06. 09. 2012 № 5203 – VI. / Верховна Рада України. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст. 409.
- Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження, Концепція від 15. 02. 2006 № 90-р./ Кабінет Міністрів України // Офіційний вісник України від 01. 03. 2006, № 7, стор. 167, стаття 376, код акту 35246 / 2006.
- Писаренко Г. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти: дис. канд. юрид. наук: 12. 00. 07 / Г. Писаренко. – Одеса: Одеська нац. юрид. академія, 2006. – 195 с.
- Колпаков В. Адміністративне право України: підручник / В. Колпаков, О. Кузьменко. – К., 2003. – 544 с.
- Адміністративне право: навч. програма / В. Колпаков, О. Кузьменко, Ю. Іщенко, В. Чабан; за заг. ред. В. Колпакова. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 27 с.
- Аналітичний звіт щодо корупційних ризиків у сферах надання адміністративних послуг та контролю-наглядової діяльності публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/21894>.
- Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
- Авер'янов В. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В. Авер'янов, В. Дерещ, М. Ославський та ін.; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К.: Юстиніан, 2007. – 288 с.
- Коліушко І. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / І. Коліушко. – К. Факт, 2002. – 260 с.
- Колесников М. Адміністративні послуги з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно: дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 07 / М. Колесников. – Запоріжжя, 2016. – 223 с.
- Задихайло О. Правове регулювання надання адміністративних послуг в Україні [Електронний ресурс] / О. Задихайло // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 379 – 384. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
- Демський Е. Адміністративні послуги та їх юридична природа [Електронний ресурс] / Е. Демський // Юридична наука. – 2011. – № 1. – С. 79 – 86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2011_1_13.

27. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України автор-упорядник В. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.

28. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / авт.-упоряд. В. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.

Анотація

Сущенко Д. В. Адміністративні процедури та адміністративні послуги в Україні. – Стаття.

Стаття присвячена розгляду категорії адміністративної процедури та адміністративних послуг як інститутів адміністративного права. Акцентовано увагу на такій функції органів публічної адміністрації, як надання адміністративних послуг. Розглянуто наукові підходи до визначення сутності поняття «адміністративна процедура», встановлено його співвідношення з категорією «адміністративний процес», окреслено основні ознаки адміністративних процедур. Наведено поняття «формальності» як основної складової правового механізму реалізації прав громадян. Аналізуються положення сучасної правової доктрини щодо законодавчого й теоретичного визначення поняття «адміністративна послуга», визначаються істотні ознаки та сутність, правова основа цього інституту.

Ключові слова: адміністративна процедура, адміністративні формальності, адміністративна послуга, ознаки, адміністративні правовідносини.

Аннотация

Сущенко Д. В. Административные процедуры и административные услуги в Украине. – Статья.

Статья посвящена рассмотрению категории административной процедуры и административных услуг как институтов административного права. Акцентируется внимание на такой функции органов публичной администрации, как предоставление административных услуг, поскольку она представляет собой одну из важнейших составляющих управленческой деятельности, происходит от общего содержания государствен-

ного управления. Рассмотрены научные подходы к определению сущности понятия «административная процедура», установлено его соотношение с категорией «административный процесс», очерчены основные признаки административных процедур. Приведены понятия «формальности» как основной составляющей правового механизма реализации прав граждан. Анализируются положения современной правовой доктрины касательно законодательного и теоретического определения понятия «административная услуга», определяются основные признаки, сущность и правовая основа этого института.

Ключевые слова: административная процедура, административные формальности, административная услуга, признаки, административные правоотношения.

Summary

Suchzenko D. V. Administrative procedures and administrative services in Ukraine. – Article.

The article is devoted to the category of the administrative procedures and administrative services as the administrative law institutions. Attention is focused on such function of public administration authority as provision of administrative services, since this function is one of the most important components of management activity, is derived from the general government content, includes meaningful characteristic of activities and etc. There are considered scientific approaches to determination of the sense of the concept of «administrative procedure», established its relation to the category of «administrative process», and outlined the main features of administrative procedures in the article. The author gives the concept of «formality», as the main component of the legal mechanism of realization of citizens' rights. The situation of the modern legal doctrine concerning the legislative and theoretical definition of «administrative services» is analyzed, the main features, the essence and the legal basis of the institution are determined in the article.

Key words: administrative procedure, administrative formalities, administrative services, features, administrative legal relations.